

Semestrální práce

Téma: Organizační systém

ČZU, PEF – INFO
předmět „Kybernetika a teorie řízení“

1 Úvod

Organizační systém je množina výrobních prostředků a lidí propojených hmotně energetickými a informačními vazbami za účelem zkoumání výsledného chování. Je základem managementu jako takového. Zde je unikátní to, že jde o spojení lidí jako prvků dohromady.

Organizační systém se vyznačuje dvěma základními vlastnostmi, a to - *strukturou a chováním*.

2 Základní pojmy

Systém – je objekt našeho zájmu, na který jsme schopni se dívat jako na součásti s vazbami.

Organizace - je činnost, míra uspořádání. Pokud na ní pohlížíme jako na vlastnost systému, zkoumáme míru organizovanosti (uspořádanosti).

3 Dimenze organizačního systému

Rozlišujeme tři základní dimenze organizačního systému:

Cílový stav, který je vymezen ve fázi plánování a realizován ve fázi organizování a operativního řízení a je podmíněn

Základní prvky

- * lidé, kteří jsou rozhodujícími činiteli
- * výrobní prostředky
- * smíšené prvky

Vazby mezi jednotlivými prvky

- * hmotně energetické
- * informační
- * smíšené vazby

4 Subsystémy organizačního systému

Oblast	Subsystém	Prvky			Vazby			Problém
		VP	VP-L	L	H-E	Sm	I	
Výrobně Technolog.	Materiálně energetický	×			×			CO?
	Technologický	×				×		JAK?
	Technický	×					×	ČÍM?
Ekonom. Organizační	Ekologicko ergonomický		×		×			KDE?
	organizační		×			×		KDE?
	ekonomický		×				×	ZAČ?
Sociálně řídicí	Koherentně pracovní			×	×			S KÝM?
	sociální			×		×		KDO?
	řídicí			×			×	PROČ?

Tab. 1 Útvarová dekompozice

		Řídicí		
		Sociální	Organizační	Ekonomický
Matematicko ekonomický	Technologický	Technický	Ekologicko ekonomický	Koherentně pracovní

Tab. 2 Hierarchy uspořádání subsystémů

4.1 Subsystémy výrobně technické

Tyto subsystémy jsou tvořeny výrobními prostředky, mezi kterými jsou vazby hmotně energetické, informační a smíšené

Typy:

- *materiálně energetický* (hmotně energetické vazby mezi výrobními prostředky)
- *technologický* (smíšené vazby mezi výrobními prostředky, technologické zařízení a postupy)
- *technický* (informační vazby mezi vyr. prostředky, stroje, přístroje, zařízení, dopravní prostředky)

4.2 Subsystémy organizačně ekonomické

Tyto subsystémy jsou tvořeny lidmi a výrobními prostředky. Umožňují spojení pracovní síly s výrobními prostředky.

Typy:

- *ekologicko - ergonomický* (definován smíšenými prvky a hmotně energetickými vazbami),
- *organizační* (definován smíšenými prvky a vazbami, vytváří propojení všech subsystémů a umožňuje jejich koordinaci),
- *ekonomický* (je definován smíšenými prvky a informačními vazbami, charakterizuje hodnotovou stránku transformačních procesů).

4.3 Subsystémy sociálně řídicí

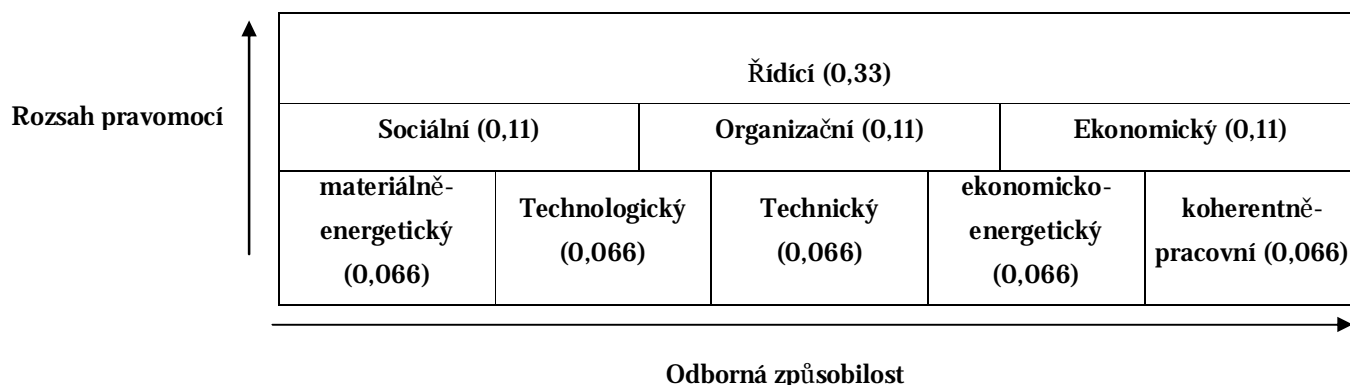
Subsystémy sociálně řídicí jsou tvořeny lidmi, mezi kterými jsou vztahy hmotně energetické, informační a smíšené. Vytváří lidské zdroje, aktivují transformační procesy.

Typy:

- *pracovní* (je tvořen lidmi, mezi kterými jsou hmotně energetické vazby. Představuje rozmístění a propojení manuálních pracovníků v rámci transformačních procesů, ze kterého vyplývají i kvalifikační požadavky),
- *sociální* (je definován lidmi a smíšenými vazbami mezi nimi. Představuje formální i neformální vztahy mezi sociálními skupinami, hodnotové postoje, motivační aspekty...),
- *řídící* (je tvořen lidmi v postavení řídicích subjektů a informačními vazbami vyjadřujícími vztahy nadřízenosti, podřízenosti a spolupráce)

5 Kompetence subsystémů

Celková kompetence organizačního systému by měla být rovna 1, to znamená, že existují správná vymezení kompetence. V případě, že je menší než 1, znamená to, že v organizačním systému se vyskytují hluchá místa, naopak pokud je větší než 1, překrývají se kompetence jednotlivých struktur.

Použitá literatura:

prof. Ing. Jan HRON, DrSc, dr. h.c. - KYBERNETIKA V ŘÍZENÍ